

1 ARALIK DÜNYA AIDS GÜNÜ

İnsan Bağışıklık Yetmezlik Virüsü (Human Immunodeficiency Virus-HIV), bağışıklık sistemi hücrelerini etkileyerek bu sistemi yok eden ya da işlevini engelleyen bir virüstür. HIV virüsünün vücuda alınmasından sonra zamanla bağışıklık sistemi zayıflar ve kişi diğer enfeksiyonlara daha duyarlı hale gelir. HIV enfeksiyonunun en son aşamasında Edinsel İmmün Yetmezlik Sendromu (Acquired Immune Deficiency Syndrome-AIDS) gelişir. HIV virüsü taşıyan kişide AIDS gelişmesi 10-15 yıl sürebilir. Bu süreç, HIV tedavisinde kullanılan ilaçlarla yavaşlatılabilir.¹ HIV virüsü;^{1,2}

- ✓ Korunmasız cinsel ilişki,
- ✓ Virüs ile bulaşmış kan nakli,
- ✓ Virüs ile bulaşmış enjektör iğnesini paylaşmak ya da böyle bir iğnenin batması,
- ✓ Gebelik, doğum ve emzirme sırasında anneden bebeğe geçebilen bir virüstür.

HIV, tüm dünyada önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) verilerine göre 2013 yılsonu itibarıyla tüm dünyada yaklaşık 35 milyon kişi HIV enfeksiyonuna yakalanmış, yine aynı yıl içinde yaklaşık 1,5 milyon kişi HIV ile ilişkili nedenlere bağlı olarak ölmüştür. Tüm dünyada HIV enfeksiyonlarının %70'ini Sahra Altı Afrika ülkelerinde görülen enfeksiyonlar oluşturmaktadır.²

Türkiye'de ilk AIDS vakası 1985 yılında bildirilmiştir.³ Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre ülkemizde Kasım 2013 tarihine kadar bildirim yapılan ve HIV (+) olan kişi sayısı 7050, en sık bulaşma yolunun da cinsel yol olduğu belirtilmiştir.⁴ Türkiye'de son yıllarda artan HIV(+) vaka sayılarına rağmen değerlendirmelerde halen hastalığın az görüldüğü ülkeler arasında belirtilmektedir.^{3,4}

HIV enfeksiyonunun tanısı HIV antikorlarının kanda olup olmasına göre konmaktadır. HIV enfeksiyonunun kesin tedavisi yoktur. Bununla birlikte, antiretroviral ilaçlarla etkin bir şekilde yapılan tedaviyle HIV(+) bireylerin sağlıklı yaşam süreleri uzatılabilir.²

HIV enfeksiyonundan korunmak için:^{2,4}

- ✓ Cinsel ilişki sırasında kondom kullanılması,
- ✓ HIV/AIDS ve diğer cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve korunma yollarıyla ilgili gerekli bilgilendirmelerin yapılması,
- ✓ Toplumda HIV/AIDS hastalığı hakkında yeterli farkındalık sağlanarak damgalama ve ayrımcılığın engellenmesi,
- ✓ HIV bulaş şüphesi olan kişilere doğru yönlendirme yapılması ve kolay şekilde ulaşabileceği danışmanlık sağlanmalıdır.

¹ [İnternet] [http://www.who.int/topics/hiv_aids/en/\(1\)](http://www.who.int/topics/hiv_aids/en/(1)) Erişim 24.11.14.

² [İnternet] <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs360/en/> Erişim 25.11.2014

³ [İnternet]

http://www.unaids.org/sites/default/files/en/dataanalysis/knowyourresponse/countryprogressreports/2014countries/TUR_narrative_report_2014.pdf Erişim 26.11.2014.

⁴ [İnternet] <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-32110/1-aralik-dunya-aids-gunu.html> Erişim 25.11.2014.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-33

Dünya AIDS Günü her yıl 1 Aralık tarihi olarak kabul edilmiştir. Bu gün, HIV'nin yayılması ve AIDS hastalığının artışına karşın bilincin yükseltilmesi amacına adanmıştır. Böyle bir günün varoluşunun diğer bir amacı ise bu hastalıktan yaşamını yitirenleri anmak ve onları onurlandırmaktır. Hükümetler ve sağlık yetkilileri bu günde çeşitli forumlar ve konuşmalar düzenlerler. Tüm dünyada birçok kişi halen kapsamlı HIV tedavisine ve korunma hizmetlerine ulaşmada zorluk çekmektedir. Bu nedenle, Dünya AIDS Günü'nün 2014 yılı için teması" HIV'yi önleme ve tedavi açığının kapatılması" olarak belirlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü HIV'den korunma ve tedavisinde oluşan açığı kapatmak adına ülkelere yardımcı olmayı planlanmaktadır. Bu amaçla düzenlenen rehberde HIV'ye maruz kalmış kişilere antiretroviral tedaviye nasıl ulaşacağı, hastalık nedeniyle görülen fırsatçı enfeksiyonlardan korunma ve mücadeleye yönelik öneriler bulunmaktadır.⁵

⁵ [Internet] <http://www.who.int/campaigns/aids-day/2014/event/en/> Erişim 24.11.2014.

Bu doküman Dr. Didem Daymaz ve Dr. Bahar Güçiz-Doğan tarafından hazırlanmıştır.

Bu bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:
Daymaz D, Güçiz-Doğan B. Dünya AIDS Günü HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi- [Internet] <http://www.halksaqliqi.hacettepe.edu.tr/>.
Erişim:01.12.2014.